

Ptačí chřipka – velké ztráty a velmi vysoká rizika – díky intenzivnímu globálnímu drůbežářskému průmyslu a volnému obchodu

4. 7. 2007

Mezi zprávy číslo jedna posledních dnů patří výskyt vysoce patogenního viru ptačí chřipky H5N1 u domestikované drůbeže v ČR. Různé kmeny viru ptačí chřipky se u domestikované drůbeže celosvětově rozšířily během posledních deseti let. Obviňováni jsou z přenosu nákazy zejména volně žijící ptáci, kteří mohou volně migrovat mezi jednotlivými státy nebo domestikovaná drůbež chovaná ve větších hejnech tzv. free range tj. s možností výběhu.

Přítom si ale jen málokdo uvědomuje, že k šíření a rozvoji tohoto virového onemocnění napomáhá velkou měrou sám drůbežářský průmysl.

Pokud se chřipkový virus dostane jednou do komerční intenzivní drůbeží haly má optimální počet citlivé drůbeže pro svůj rychlý rozvoj. V intenzivních produkčních systémech je velká hustota zvířat: např. kuřecích brojlerů může být 10 – 25 na m² nebo několik slepic – nosnic se mačká v jedné kleci. Počet těchto jedinců může být více než deset tisíc jen v jedné hale. Všichni jsou pak v těsném kontaktu v uzavřeném prostředí, náchylní ke značnému stresu. Za celou dobu svého výkrmu se např. drůbežím brojlerům nemění podestýlka a tak, jak rostou, stojí každodenně na podkladu ze svých výkalů, peří a pilin, v prašném, velmi teplém prostředí. Přesně toto je ideální pro množení a přenos nakažlivých onemocnění.

Generace po generace je drůbež v intenzivním zemědělství selektivně šlechtěna na rychlý růst, vysokou masnou výtěžnost nebo vysokou snášku. Její imunitní systém je stále slabší a stále méně schopen čelit infekcím. Je zde také vysoký stupeň genetické uniformity. Nejsou právě velká prošlechtěnost a značný stres a citlivost drůbeže hlavní příčinou tak rychlého mutování a šíření viru?

Přenos viru.

Je potřeba mluvit otevřeně o tom, že ptačí chřipka se velkou měrou šíří díky velkochovům drůbeže, včetně přepravy drůbeže, zásobování těchto chovů, pohybu zaměstnanců v těchto chovech a pod.

Postižené zemědělské družstvo v ČR samo uvádí, že k přenosu viru do jejich výkrmny kuřecích brojlerů v Noříně došlo zřejmě prostřednictvím vozidel.

Např. v dubnu 2006 se virus H7N3 rozšířil ve třech intenzivních farmách v Norfolku v Anglii prostřednictvím výkalů roznesených na botách zaměstnanců a v Nizozemí v roce 2003 se virus dostal do intenzivních systémů nosnic prostřednictvím infikovaných obalů na vejce.

Finanční ztráty platíme všichni.

Pokud by se jednalo pouze o malochovy čítající např. několik set jedinců, nedošlo by k tak velkým ztrátám jako v případě vybití skoro 28 000 výkrmových kuřat v druhém případě v ČR. A finanční ztráty pak platíme všichni, kdo platíme daně v tomto státě.

Na druhou stranu: rychlejší smrt postižených vykrmovaných drůbežích brojlerů pro ně znamenala jistý přínos v tom smyslu, že brojleři nemuseli podstupovat strastiplnou cestu na jatka, včetně svého odchytu, vložení či vmáčknutí do přepravní bedny, po stresující cestě, vytáhnutí z bedny ven a zavěšení hlavou dolů na porážecí linku na jatkách.

Intenzivní chovy a volný trh, to jsou velmi vysoká rizika.

Je třeba se ptát, jak dalece jsou intenzivní chovy a velkochovy drůbeže rizikové pro vývoj a přenos smrtící chřipky (či dalších onemocnění) na člověka? Vědci totiž již vědí, že chřipkové viry o nízké patogenitě se v prostředí velkých uzavřených hal plných drůbeže rychle mění ve viry o vysoké patogenitě. Zjistili také, že k přenosu chřipky z prvního ohniska v Číně došlo prostřednictvím legálních a ilegálních obchodů a přesunů s drůbeží, nikoliv migrujícími ptáky.

Intenzivní zemědělství vytvořilo vysoce nebezpečné kmeny chřipkového viru. Pokud si uvědomíme běžný „tok“ zboží v rámci zemí a mezi nimi, je potence rozšíření chřipky velmi vysoká.

Světový drůbežářský intenzivní průmysl vzrostl za

posledních 20 let o 300 %. Především díky spoléhání se na intenzivní farmy a nadnárodní systémy produkce živočišných potravin. Intenzivní hospodářství přitom poskytuje optimální podmínky pro mutaci virů a jejich přenos – tisíce ptáků se mačká pohromadě v uzavřeném, teplém a prašném prostředí...

Je nepopíratelné, že divocí ptáci, dvorkové chovy a chovy s volnými výběhy hrají přirozenou roli při šíření současných přenosných infekcí, ale pokračující se zaměření kontrolních opatření pouze na drůbež je chybné a přehlíží veliké množství skutečností, které ukazují na jiné, často důležitější cesty šíření: intenzivní velkochovy drůbeže, globální obchod s živou drůbeží a drůbežími produkty.

Domníváme se, že současná navrhovaná opatření jak bránit šíření H5N1 nejsou založena na těch nejlepších známých skutečnostech a žádáme, aby byla řádně zhodnocena úloha, kterou při šíření vysoce patogenní formy ptačí chřipky zaujímá globální a národní intenzivní drůbežářský průmysl.

Chov ohromného množství drůbeže v intenzivních farmách se nám nyní mstí. Řešení se nachází v ukončení průmyslového způsobu chovu hospodářských zvířat včetně jejich přešlechtování. Je třeba už konečně začít chovat hospodářská zvířata za humánních, trvale udržitelných podmínek, tak jak si to také zaslouží.

Společnost pro zvířata – z. o. ČSOP

Lublaňská 18, 120 00 Praha

tel: 222 511 075

s.pro.zvirata@ecn.cz; www.spolecnostprozvirata.cz

zdroje:

The Role of Intensive Poultry Production Industry in the Spread of Avian Influenza,
CIWF, February 2007

materiály Společnosti pro zvířata

www.novinky.cz